

Till NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
mmd.nacka.avdelning4@dom.se

Yttrande till MMD ang Swerocks ansökan om och miljökonsekvensbeskrivning för bergtäkt på Kvarnibble 2:53 Mål M 3910-22

Naturskyddsföreningen står fast vid ståndpunkt att Swerocks ansökan ska avslås.

Föreningen står fast vid att om tillstånd till täkten trots allt beviljas ska verksamheten villkoras med följande krav:

- Maxantalet sprängningar som tillåts utöver normalår.
- Maxantal transporter per dygn.
- Krav på elektrifierad drift och förnybara bränslen (t ex HVO100) både i täkten och för interna och externa transporter.
- I upphandling av interna och externa transporter ska krav ställas på att fordonen drivs med förnybara bränslen alternativt el.
- Swerock ska ha presenterat en fullständig MKB som ska godkännas innan tillstånd eventuellt kan ges.
- En efterbehandlingsplan som preciseras i samråd med tillsynsmyndigheten formuleras innan verksamheten får tillstånd.

Kommunens översiktsplan

Naturskyddsföreningen står fast vid att markerna som enligt planerna är prioriterade för areella näringar, främst skogsbruk också ska vara fortsatt tillgängliga och attraktiva för rekreation och friluftsliv.

Kommunens översiktsplan är en viktig viljeyttring för inriktningen på den långsiktiga utvecklingen. Intentionerna står fast genom alla omarbetningar och uppdateringar. (ÖP 2010, FÖP 2016). Planen aktualitetsprövades senast i mars 2018, och är fortsatt aktuell. I översiktsplanen står också: *"Övriga biotoper som bör skyddas är strandängar, lövskogar, äldre barrskog, sumpskog och skyddsvärda vattendrag."* (ÖP 2010 sid 56)

Kommunens naturinventering 1989 klassade området som *"högt naturvärde"* Området ska värnas för areella näringar och friluftsliv. (Översiktlig naturinventering för Upplands-Bro kommun 1989)

En bergtäkt räknas definitivt inte som areell näring och en täkt skulle innebära att hela omkringliggande området inte längre är attraktivt även om det bara skulle bli förbjudet att vistas nära täktområdet vid sprängning. Det tunna jordskikt som Swerock anser ha mycket lågt värde är just den värdefulla hållmarkstallskogen. Området är klassat som *"tyst område"* (enligt FÖP 2016, sid. 42, ÖP 2010, sid 64 och kommunens yttrande till MMD 2022-10-10).

Synpunkter på Swerocks bemötande om Görvälnkilen

Swerock hävdar att Görvälnkilen inte berörs av en bergtäkt men Upplands-Bro kommun har pekat ut området som en grön koppling. *"Gröna kopplingar visar var det är viktigt att bevara, stärka och vidareutveckla grönstrukturens värden och funktioner i samband med planering och exploatering."* (ÖP 2010, sid 122) De markerar samband mellan värdefulla rekreations-, natur-

och kulturmiljöer. De gröna kopplingarna i kartan på sid 73 Landsbygdsplan FÖP 2016, visar var det är *extra viktigt* att bevara, stärka och vidareutveckla grönstrukturens värden och funktioner i samband med planering och exploatering. De visar också på samband mellan värdefulla rekreations-, natur- och kulturmiljöer som behöver bevaras och stärkas för biologiska och rekreativa funktioner. (Landsbygdsplan FÖP 2016, sid 72 ff)

De gröna kilarna löper genom och förbi Stockholm. Görvälnkilen sträcker sig utmed Mälarens strand från Judarnskogen i söder via Järfälla och Upplands-Bro upp mot länsgränsen i nordväst (FÖP 2016 sid 72). Kilarnas förlängningar kallas gröna kopplingar. Kilarna och de gröna kopplingarna har inga fasta gränser men *"det är betydelsefullt att gröna passager inte krymper"* (ÖP 2010 sid 52)

Naturvärden

Naturskyddsföreningen anser att området har ett högt värde och ska bevaras.

Skogens finaste områden har aldrig kalavverkats och är sedan generationer handgallrade, bland annat av tidigare ägaren, Staffan Tesch (Barrblandskog områden 1, Naturvärdesinventeringen sid 20). Det gör att de har lång kontinuitet med naturskogsartad karaktär. Skogen består till stora delar av träd i olika ålder med inslag av äldre träd. Den är flerskiktig och luckig. Det ger ett högt värde för friluftslivet och upplevs som jungfrulig också för att den är ett tyst område (enligt FÖP 2016, sid. 42, ÖP 2010, sid 64 och kommunens yttrande till MMD 2022-10-10). Området är utpekad som naturvärde av kommunalt intresse (ÖP 2010 sid 59 karta). I Naturföretagets naturinventering står: *"Gles delvis gallrad barrblandskog där många av tallarna och granarna är ca 120 år gamla, men där det även finns ett stort inslag av yngre träd och även spridda äldre träd som är 150 år och uppåt. Marken är frisk med vegetation av blåbärstyp med fläckvis inslag av örter."*

Naturskyddsföreningen anser att det vore orimligt att tillåta skövling av mark som om ett eller två decennier skulle kunna vara skyddad enligt Särskilda skyddsområden (Natura 2000-områden).

I naturinventeringen skriver Naturföretaget: *"De viktigaste naturvärdena i området utgörs av inslagen av hållmarkstallskog med dess 120–200-åriga tallar och fläckvis stora förekomst av död ved i olika åldrar. Hållmarkstallskogen i nordost är allra finast med stort inslag av gamla tallar och död ved... Om 10-20 år kan den säkerligen klassas som Nordisk Taiga, enligt Naturvärdesinventeringen en Natura 2000-naturtyp. Norra delen av naturvärdesobjekt 3 har höjts från klass 3 till klass 2. Västra delen av naturvärdesobjekt 4 har höjts från klass 4 till klass 3 i Naturföretagets kompletterande inventering."*

Swerock uppger att *"I dagsläget består marken för den planerade tänken av främst ytligt berg med hållmarkstallskog."* (PM inventering sumpskogar gjord av AFRY 2021-12-09, bil B8 i ansökan...). I MKB sid 93: *"Området består i huvudsak av berg i dagen."* Vidare uppger Swerock att *"40 % av arealen består av äldre barrskog och klassas som **påtagligt** naturvärde."* (Aktbilaga 75, 3.39). Därtill kommer den hållmarkstallskog som är som mest orörd och utgör 7 % av ansökt område.

När man läser Swerocks kommentarer och naturvärdesinventeringen kan man få uppfattningen att naturvärdena är begränsade till vissa områden. Men även klass 3 och 4 har värden som ska bevaras:

Naturvärdesinventeringen: Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men

det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men *det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.* Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värde-element saknas. (Naturvärdesinventeringen sid 6)

De naturinventeringar som Naturskyddsföreningen har gjort är gedigna och relevanta. Det kan inte krävas av den ideella naturvärden att den ska genomföra sina inventeringar enligt en strikt metodik. Uppgifter från Naturskyddsföreningen och andra ideella föreningar används regelbundet av myndigheter och forskare och utgör en stor del av grunden för svensk miljöövervakning avseende arter. Swerocks invändningar mot föreningens metodik bör inte tillmätas någon betydelse. Liknande invändningar har gjorts i lavskrikemålen men MÖD har i 9836-19 har inte tillmätt det någon betydelse. (källa: Josia Hort, Miljöjurist, Naturskyddsföreningen)

Fynden är rapporterade i Artportalen. Exakt var inom verksamhetsområdet som fynden gjorts är ointressant eftersom all natur kommer att ödeläggas i hela verksamhetsområdet om tillstånd beviljas. Inventeringarna har gjorts av kunniga medarbetare. (Se kompetensförteckning sid 14)

Synpunkter på Swerocks bemötande om Artskydd

Naturskyddsföreningen anser att naturinventeringen är undermålig och inte kan utgöra underlag för bedömning av naturvärden. En insektsinventering, utförd av entomologer, måste göras innan hållmarksområdena kan klassificeras, ansökan kan bedömas och domstolen kan fatta beslut. Vi anser också att inventeringen har gjorts vid fel tidpunkt, trots att komplettering har gjorts vid annan tid. Att nattskärran inte hittats betyder också att inventeringen får anses ofullständig.

När det gäller naturvärdesklassningen av äldre hållmarkstallskog hänvisar Swerock till att Skogsstyrelsens vägledning för naturvärdesklassning av *äldre hållmarkstallskog* inte ger stöd för att all hållmarkstallskog per automatik tillskrivs klass 2. Naturskyddsföreningen hävdar att det är högst troligt att man hittar fler arter om man gör fler besök och att det skulle påverka bedömningen.

Tidpunkten för Naturföretagets svampinventering begränsar fynden. Växtsäsongen för flertalet av marksvamparna är över i slutet av oktober. Inventering av svamp och växter bör göras vid flera tidpunkter under växtsäsongen mars- okt. Tickor och vedväxande svampar går att se även på vintern samt vintergröna växter. I Naturföretagets inventeringslista av svampar finns endast de svampar som Samuel Persson, som inventerade åt Naturföretaget (noterat i Artportalen den 27 oktober 2022). Andra svampar rapporterade i artportalen finns inte med i skrivelsen. Ytterligare 5 rödlistade arter samt 4 signalarter finns noterade i artportalen. Det finns på lokalen även en mångfald av övriga svamparter. Utöver Naturföretagets inventering finns dessa rödlistade/signalarter rapporterade i artportalen:

Grantaggsvamp NT

Violmussling NT

Orange taggsvamp NT
Gropticka NT
Fyrflikig jordstjärna NT
Dropptaggsvamp signalart
Mandelriskä signalart
Zontaggsvamp signalart
Tallfingersvamp signalart

Alla dessa arter styrker att skogen hyser stort skyddsvärde. Fynden visar att skogen har lång trädkontinuitet och en mycket rik biologisk artmångfald.

Naturföretaget ifrågasätter om det verkligen var revlumner som påträffats trots att revlumner är typisk växt för taiga. Det är snudd på oförsäkrat att nedvärdera kompetensen hos naturskyddsföreningens mycket kunniga medarbetare (kompetensförteckning sid 14!). Dessutom är alla lummrar fridlysta.

Vid naturvärdesinventering enligt Svensk Standard (SS 199000:2014) bedöms artvärdet utifrån naturvårdsarter som finns att se under den aktuella delen av säsongen. Eventuella fördjupningar utgör tillägg som kan variera beroende på områdets och miljöns naturliga förutsättningar. Naturskyddsföreningen hävdar att fler besök ger fynd av fler arter och att det påverkar bedömningen. Föreningen har gjort en svampinventering och hittat ett antal arter, se nedan.

I Skogsstyrelsens vägledning, Hänsynskrävande biotoper (bilaga i naturskyddsföreningen yttrande 2022-09-07) står att *"varje objekt måste bedömas individuellt utifrån bl.a. strukturer och arter."* Det har i det aktuella området inte gjorts någon inventering av insekter, trots att biotopen hållmarkstallskog kan hysa flera värmeälskande arter. Skogsstyrelsen skriver följande: *"Hällmarken är ofta solexponerad och berget lagrar värme, varför de är varma även under natten. Här trivs arter som gynnas av solexponering och nattflygande insekter. Även de gamla träden och den döda veden blir oftast solexponerade, vilket gynnar värmeälskande arter."* Naturskyddsföreningen ifrågasätter Swerocks påstående (Aktbilaga 75, 3.53 ff) att fågelarter, bland annat talltita, svartvit flugsnappare, nattskärva och spillkråka kan påverkas marginellt eftersom de kan anpassa sig till omkringliggande skog. Liknande höglänta tallskogar i närområdet, som hävdas att det finns gott om, håller på att avverkas i snabb takt. Se vidare Synpunkter på avsnitt 3.56 i aktbilaga 70, sid 7.

Synpunkter på avsnitt 3.29 i aktbilaga 70

Sökanden (Swerock) uppger att 4 § artskyddsförordningen, i sin lydelse efter den 1 oktober 2022, inte bör tolkas som ett individskydd. Sökanden anser att lagrummet syftar till att bevara fågelpopulationerna på en tillfredsställande nivå (Se 3.29 i aktbilaga 70).

Naturskyddsföreningen (Föreningen) vill mot detta invända följande. Det är enbart 4 § 4 p. artskyddsförordningen som enligt lydelsen syftar till att bevara fågelpopulationerna på en tillfredsställande nivå. Samma skillnad finns i artikel 5 i fågeldirektivet där förbudet mot att störa fåglar är det enda förbudet som enligt lydelsen endast gäller i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med detta direktiv. För övriga förbud i artikel 5 saknas motsvarande kvalifikationströskel för att en handling ska vara förbjuden.

Genom ändringen av 4 § artskyddsförordningen har det svenska genomförandet fått en lydelse som är mycket snarlik artikel 5 i fågeldirektivet. Det innebär att en tolkning av 4 § artskyddsförordningen ytterst är en tolkning av artikel 5 i fågeldirektivet. Den tolkningsmetod som måste tillämpas är den juridiska metod som EU-domstolen tillämpar.

Enligt fast rättspraxis från EU-domstolen ska en unionsbestämmelse tolkas utifrån dess lydelse, dess sammanhang samt de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i. Med sammanhang menas att bestämmelsen ska tolkas mot bakgrund av var den finns i regelsystemet, i vilket sammanhang eller under vilken rubrik den är placerad.

Sökanden förespråkar en tolkning av förbudet i artikel 5 i fågeldirektivet som avviker från hur EU-domstolen tolkat förbudet i artikel 12 i livsmiljödirektivet. Hittills har EU-domstolen tolkat livsmiljö- och fågeldirektivet enhetligt.

Fågel- och livsmiljödirektiven har stora likheter med varandra. Det finns dock skillnader gällande såväl val av begrepp som bestämmelsernas materiella innehåll. EU-domstolen har hittills inte lagt någon vikt vid skillnaderna mellan de två direktiven. Tvärtom har EU-domstolen i Vårjakt på ejderhanar uttalat att *”tolkningen av de båda direktiven, även om varje direktivs särdrag beaktas vid tolkningen, inte kan anses skilja sig åt, eftersom denna tolkning, inom ramen för deras särdrag, omfattar liknande överväganden som bland annat rör deras respektive skyddssystem”*. I Białowieża uttalar EU-domstolen att artikel 5 fågeldirektivet *”i likhet med vad som föreskrivs i artikel 12 i livsmiljödirektivet”* kräver att medlemsstaterna antar ett heltäckande och effektivt regelverk.

Såvitt föreningen känner till har EU-domstolen hittills inte lagt skillnaderna mellan direktiven till grund för att tolka deras respektive bestämmelser om förbud, dispenser och skydd av områden på olika sätt. Tvärtom har EU-domstolen vid flera tillfällen gett uttryck för att direktivens skyddssystem ska tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt. Sökandens argumentation går tvärs emot EU-domstolens hittillsvarande praxisbildning.

Lydelse

Till skillnad från förbudet mot att störa i artikel 5 d innehåller förbudet mot att döda och fånga fåglar samt att förstöra eller skada bon och ägg i artikel 5 a respektive 5 b inte någon kvalifikationströskel. Förbudet gäller oavsett om den negativa påverkan har eller saknar betydelse för att uppnå syftet med fågeldirektivet. Detta talar för att förbudet mot att döda och fånga samt mot att förstöra eller skada bon och ägg gäller enskilda individer av fåglar, deras ägg och bon.

Avseende förbudet i artikel 12 a och c i livsmiljödirektivet, som motsvarar förbudet i artikel 5 a och b i fågeldirektivet, fann EU-domstolen i Skydda skogen att kravet att göra en bedömning på individnivå framgår av lydelsen. Vad gäller skyddet av ägg är förbudet i artikel 5 b i fågeldirektivet mycket snarligt det i artikel 12 c i livsmiljödirektivet. Enligt föreningen talar denna omständighet tydligt för att förbudet mot att förstöra ägg och bon gäller enskilda ägg och bon oberoende av fågelartens bevarandestatus. Det ska dock sägas att artikel 12 a i livsmiljödirektivet nämner *”exemplar av arter”* vilket artikel 5 a i fågeldirektivet inte gör. Bortsett från att artikel 5 a inte innehåller begreppet *”exemplar”* så kan föreningen inte hitta något i EU-domstolens praxis som ger stöd för sökandens argumentation.

Sammanhang

Från förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet kan undantag meddelas enligt artikel 9. På samma sätt kan undantag från förbuden i artikel 12 i livsmiljödirektivet meddelas enligt artikel 16. Detta är exempel på vad EU-domstolen avser med en bestämmelses sammanhang.

Avseende det sammanhang i vilket artikel 12 i livsmiljödirektivet ingår i konstaterade EU-domstolen i Skydda skogen att prövningen av vilken påverkan en åtgärd har på den berörda djurartens bevarandestatus är relevant först vid tillämpningen av de undantag som får göras med stöd av artikel 16. Att låta påverkan på bevarandestatusen vara avgörande för om förbuden i artikel 12 i livsmiljödirektivet ska tillämpas skulle enligt EU-domstolen kunna leda till ett kringgående av den prövning som ska ske enligt artikel 16. Det skulle innebära att de dispenser och stränga villkor som är kopplade till besluten om undantag från förbuden i artikel 12 berövas sin ändamålsenliga verkan. EU-domstolen konstaterar att *”en sådan tolkning kan inte anses vara förenlig med försiktighetsprincipen och principen om förebyggande åtgärder [...] och med det förstärkta skyddet för djurarter och ägg enligt artikel 12.1 a–c i livsmiljödirektivet”*.

Artikel 5 i fågeldirektivet står i förhållande till artikel 9 på samma sätt som artikel 12 i livsmiljödirektivet står i förhållande till artikel 16. Vad EU-domstolen uttalat om att påverkan på bevarandestatusen eller populationen kan beaktas först vid en prövning av undantag från förbuden gör sig därför gällande även avseende förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet. Mot denna bakgrund har föreningen svårt att se att det sammanhang som artikel 5 befinner sig i ger något som helst stöd för sökandens argumentation. Tvärtom finns det rättssystematiska skäl till att tillämpa ett individskydd för fåglar innan en prövning mot undantagsreglerna i artikel 9 som erbjuder möjlighet att beakta påverkan på populationsnivå.

Syfte

Av artikel 2 i livsmiljödirektivet framgår att direktivets syfte är att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. Motsvarande bestämmelse saknas i fågeldirektivet men EU-domstolen har tolkat direktivets bestämmelser mot bakgrund av försiktighetsprincipen, principen att förebyggande åtgärder ska vidtas och principen att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan. Principerna återfinns i fördraget och ligger även till grund för livsmiljödirektivet.

Domstolen har även tolkat fågeldirektivet utifrån skälen 3-6 i direktivets ingress som säger att ett stort antal fågelarter minskar i antal, vilket utgör ett allvarligt hot mot bevarandet av den naturliga miljön och att det därför, för att uppnå unionens mål vad gäller hållbar utveckling, är nödvändigt att bevara sådana fågelarter. Utifrån principerna i fördraget, skälen i fågeldirektivets ingress samt artiklarna 1 och 2 har EU-domstolen tolkat förbuds- och undantagsbestämmelserna utifrån direktivets syfte.

Som nämnts ovan har EU-domstolen uttalat att *”tolkningen av de båda direktiven, även om varje direktivs särdrag beaktas vid tolkningen, inte kan anses skilja sig åt, eftersom denna tolkning, inom ramen för deras särdrag, omfattar liknande överväganden som bland annat rör deras respektive skyddssystem”*.

När sökanden ger uttryck för att förbuden ska aktualiseras först vid en påverkan på bevarandestatusen, dvs att slutsatserna i Klinthagen I kan bestå för fåglar, så innebär det att sökanden tolkar artikel 5 i fågeldirektivet på ett sätt som skiljer sig från hur EU-domstolen tolkat artikel 12 i livsmiljödirektivet. I Skydda skogen konstaterade EU-domstolen avseende

livsmiljödirektivet att en tolkning där påverkan på bevarandestatusen tillåts vara avgörande för om förbuden ska tillämpas skulle kunna leda till ett kringgående av dispensprövningen. Det skulle innebära att artikel 16 i livsmiljödirektivet förlorar sin ändamålsenliga verkan vilket vore oförenligt med försiktighetsprincipen och principen om förebyggande åtgärder. Dessa principer är grundläggande för syftet för såväl livsmiljö- som fågeldirektiven.

Det är värt att notera att denna koppling, mellan en bestämmelses sammanhang och direktivets syfte, är ett återkommande tema i EU-domstolens praxis om de två direktiven. Av Skydda skogen framgår vilken betydelse EU-domstolen anser att prövningen enligt undantagsbestämmelsen har för att uppnå direktivets syften. EU-domstolen har tidigare, avseende den prövning som ska ske för verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka ett Natura 2000-område, uttryckt sig på ett mycket snarligt sätt. I *People over wind* behandlades frågan om skyddsåtgärder får beaktas när det ska avgöras om det krävs en lämplig bedömning enligt artikel 6.3 i livsmiljödirektivet. EU-domstolen uttalade *”att beakta [skyddsåtgärder] redan i samband med den föregående prövningen skulle sannolikt kunna äventyra den ändamålsenliga verkan av livsmiljödirektivet rent allmänt, och i synnerhet den lämpliga bedömningen, eftersom detta andra steg då skulle förlora sitt föremål och det då skulle finnas en risk för ett kringgående av detta andra steg, som likväl utgör en väsentlig garanti i direktivet”*.

En röd tråd i EU-domstolens dömmande är att de processuella bestämmelserna om prövning av förbud och prövning av undantag från förbud anses fylla en avgörande funktion för att direktivens materiella skyddsbestämmelser ska få sin ändamålsenliga verkan och således, i förlängningen, för att direktivets syften ska kunna uppnås. Därför har EU-domstolen i sina tolkningar gett uttryck för en extensiv tolkning som medför att en stor mängd verksamheter ska bli föremål för dessa prövningar. Föreningen menar därför att när Kokott tolkar begreppet avsikt utifrån fågeldirektivets syfte så landar hon i en tolkning som enligt EU-domstolen inte är förenlig med just direktivets syften.

Slutsats

Föreningen menar därför att sökandens tolkning av 4 § artskyddsförordningen inte kan ligga till grund för ett tillstånd. Ansökningsunderlaget har utgått från en tolkning av artskyddet som saknar stöd i EU-domstolens praxis och kan därför inte läggas till grund för tillståndsprövningen.

Synpunkter på avsnitt 3.56 i aktbilaga 70

Mark- och miljööverdomstolen har i dom den 20 december 2022 i mål P 10706-21 uttalat att om en fågelart, som likt talltitan och svartvit flugsnappare i det aktuella ärendet, är nära hotad (NT) talar det för att populationen av fågelarten inte är på tillfredsställande nivå i Sverige och att undantaget i 4 § 4 p. b) inte är tillämbart.

Sökanden skriver att den kontinuerliga ekologiska funktionen för ovan nämnda arter kan komma att påverkas. Artskyddsförordningen ska tillämpas i ljuset av försiktighetsprincipen. Om en fågelpopulation inte är på en tillfredsställande nivå och den fågelarten kan påverkas av en åtgärd så bör åtgärden vara förbjuden och därför kräva dispens.

Sökanden uppger att talltitan och den svartvita flugsnapparen bedöms kunna anpassa sina revir till omkringliggande skog. Föreningen kan inte hitta stöd för den bedömningen i sökandens underlag. I mark- och miljööverdomstolens ovan nämnda dom ger domstolen uttryck för att om

det inte kan uteslutas att åtgärden skulle kunna medföra en störning i den mening som avses i 4 § 4 artskyddsförordningen så krävs mer underlag. Mark- och miljööverdomstolens avgörande handlar om kravet på underlag kopplat till prövningar av förbuden i artskyddsförordningen. Föreningen anser att eftersom ansökningshandlingarna som sökanden har gett in inte visar att en eventuell störning kan uteslutas och det heller inte är visat att de berörda arterna kan anpassa sina revir så måste åtgärden anses vara förbjuden. Ansökan ska därför avslås.

Synpunkter på Swerocks bemötande om friluftsliv

Området är välbesökt, uppskattat och viktigt för olika former av det rörliga friluftslivet.

Swerock anser att området fortsatt kan nyttjas för friluftsliv. Naturskyddsföreningen hävdar att området förlorar sitt rekreativvärde när det störs av industribuller och tung trafik som inte hör hemma i en skog.

Swerock ifrågasätter om området är av betydelse som tyst område. De hänvisar till avsnitt 3.66 och MKB 7.6. Det finns inget i något av dokumenten som styrker deras påstående eftersom det inte finns några mätningar över nuvarande bullernivåer i området utom vid väg 902. Naturskyddsföreningen saknar rapporter om klagomål till Swerock och till tillsynsmyndigheterna på buller från andra anläggningar i landet.

Föreningen står också fast vid att antalet sprängningar som tillåts utöver normalår villkoras om tillstånd till tåkten beviljas eftersom det påverkar tillgängligheten för friluftslivet.

Föreningen vidhåller att ökad tung trafik skulle menligt påverka möjligheten att utnyttja skogsområdena för friluftsliv. Naturskyddsföreningen anser att en ny trafikräkning måste göras innan domstolen fattar beslut.

Naturskyddsföreningen har tidigare framhållit att det rörliga friluftslivet kommer att utsättas för risker på grund av den starkt ökade tunga trafiken på den smala vägen 912. I Landsbygdsplan FÖP 2016 står om Lunda: *"Idag är väg 912 genom området smal och krokig. Trafikverket har gjort en åtgärdsvalsstudie för stråket Arlanda-Bålsta som anger att säkerhetshöjande åtgärder skulle behövas, bland annat för oskyddade trafikanter."* Det är alltså norrut, där Swerock hävdar att bara 10% av transportererna beräknas gå. Redan när Landsbygdsplan FÖP 2016 skrevs var alltså trafiksituationen besvärlig.

Swerock hävdar att trafiken till största delen kommer att gå söderut där ingen bebyggelse finns. Vad finns det för underlag för det påståendet? Längs den sträckan är det många som söker sig in i skogen. Bilar parkerar, fotgängare och dödsföraktande cyklister rör sig längs den smala vägen som saknar vägrenar. Undertecknad har dagligen åkt bil den sträckan i flera år. Inte en enda dag har varit utan bilar vid vägkanten oavsett väder och tidpunkt. Föreningen står fast vid att om tillstånd till tåkten trots allt beviljas ska maxantal transporter per dygn villkoras.

Villkor: Maxantal transporter per dygn.

Villkor: Maxantalet sprängningar som tillåts utöver normalår.

Synpunkter på lokalisering

Naturskyddsföreningen instämmer i och stöder kommunens synpunkter om lokaliseringen.

Synpunkter på Swerocks bemötande om transporter och maskinparkens miljö- och klimatpåverkan

Bolaget har en skyldighet att i första hand utnyttja förnybara energikällor mot bakgrund av det nationella miljö kvalitetsmålet om minskad klimatpåverkan. Särskilt med beaktande av Swerocks miljöpolicy och satsningen på elfordon kan inte MKB:n godkännas.

I MKB:n står att el till driften av maskiner till en början kommer att produceras med diesel innan påkoppling till fasta nätet där så är möjligt, annars fortsatt dieseldrift. Swerock hävdar att det är världsfrånvänt att se en framtid utan fossila drivmedel (Aktbilaga 70, 5.20). Det rimmar illa med deras miljöpolicy: *"2030, ska vi ha medverkat till att hela bygg- och anläggningsbranschen har halverat de klimatpåverkande utsläppen.... 2045 ska vi ha nått noll nettoutsläpp."* De konkreta miljömålen är: *"År 2030 ska vi ha övergått till fossilfri drift i processer, fordon och maskiner"* (se bilaga 1) och deras satsning på eldrivna transporter: *"Swerock satsar på eldrivna transporter. I Peabkoncernen ska vi ha en klimatneutral verksamhet år 2045, vilket betyder att vi vill uppnå netto noll utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Eftersom inrikestransporter står för ungefär en tredjedel av de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige, kan införandet av eldrivna lastbilar ha en betydande positiv påverkan, säger Elisabet Stadler, miljöchef för Peabkoncernen"* (pressmeddelande daterat 2020-10-15. Se bilaga 2)

I MKB:n (Hållbar utveckling sid 91) står att: "Hållbarhet är en viktig drivkraft för utveckling för Bolaget. I Swerocks affärsplan är dessutom följande långsiktiga miljömål fastställda:

- 100% fossilfria bränslen 2025
- Noll nettoutsläpp av växthusgaser 2040
- Noll miljö- och hälsofarliga ämnen 2025
- 50% återvinning i materialkedjan 2030"

I ansökan är tidsplanen: Igångsättningstid 5 år efter lagakraftvunnen dom och tillstånd 25 år från tidpunkten för ianspråktagande av tillståndet. Dom beräknas till juni-juli 2023 vilket innebär igångsättning 2028, det vill säga två år innan bygg- och anläggningsbranschen ska ha halverat de klimatpåverkande utsläppen, vilket Swerock påstår att de aktivt ska medverka till och tills deras konkreta miljömål ska vara uppfyllda. Eller enligt affärsplanen igångsättning två år efter att inga fossila bränslen ska användas. Målet om en klimatneutral verksamhet år 2045, ska alltså uppnås medan täktverksamheten pågår. Täktverksamhet 25 år: 2053.

Om Swerock trots allt beviljas tillstånd för tåkten ska det villkoras med krav på elektrifierad drift och förnybara bränslen (t ex HVO100) både i tåkten och för interna och externa transporter. Bolaget ska från start, dvs. förberedelsearbeten och driftstart använda elström från förnyelsebar energi eller från fasta elnätet. Uppkoppling på det fasta elnätet styrks av Mark- och Miljöverdomstolen i MMÖ Mål nr M 36-19 2020-06-12. Där slogs fast att "Bolaget (Sand- och grusaktiebolaget Jehander) ska senast två år efter att tillståndet har vunnit laga kraft driva krossar och sorteringsverk med elström från det fasta elnätet."

Enligt en rapport från Linneuniversitetet kan koldioxidreducering med 88 % göras genom användning av HVO 100 Diesel som drivmedel. (Koldioxidreducering av en bergtäkts fordonsflotta, Examensarbete i byggt teknik, Linnéuniversitet, Fakulteten för teknik 2019). Rapporten konstaterar vidare: *"Sammanfattningsvis visar studien att koldioxidutsläpp kan reduceras med förhållandevis enkla åtgärder. Vidare klarläggs att ytterligare reduktion kan göras genom att förändra fordonsflottan. Arbetet lyfter fram elektriska fordon som anses vara en hållbar lösning för att framtidens bergtäkt ska kunna vara klimatneutral."*

Villkor: krav på elektrifierad drift och förnybara bränslen (t ex HVO100) både i tåkten och för interna och externa transporter.

Villkor: i upphandling av interna och externa transporter ska kvar ställas på att fordonen drivs med biobränsle alternativt el.

Synpunkter på Swerocks redogörelse för påverkan på grund- och ytvatten

Mälaren-Skarven är utpekad som reservtåkt för dricksvattenförsörjningen för norra Storstockholm (VISS, artikel 7). Det betyder att inga föroreningar får tillföras systemet och inte heller kväve. Eftersom normen god ekologisk status till år 2033 har mycket svårt att uppnås är det desto viktigare att alla föroreningskällor reduceras.

Naturskyddsföreningen yrkar på att ansökan ska avslås på grund av föroreningsrisken av dricksvattentåkten och på grund av den undermåliga ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen (MKB).

I andra hand yrkar naturskyddsföreningen att domen skjuts upp tills erforderliga undersökningar har redovisats.

Nedanstående resonemang gäller såväl vattnet från återvinningsverksamhet och efterbehandling som i sedimentationsdammar och yt- och grundvattenavrinning till föroreningskänsliga vattenområden. Alla föroreningar, inte bara kväve, som finns i vattnet av odetonerat sprängmedel, efter sprängningar, återvinning mm måste mätas och redovisas och finnas med i ansökan och MKB!

Denna MKB kan inte godkännas eftersom den tekniska beskrivningen mm inte ger annat än tyckande att ta ställning till. Swerock måste redovisa erfarenheter från andra anläggningar innan det går att bedöma verksamheten. Vad som ska ingå i en sådan teknisk beskrivning framgår av MMÖ Mål nr M 36-19 2020-06-12: Undersökningen ska avse utsläpp från den samlade verksamheten bestående av dels tåktverksamheten, dels den övriga hanteringen av införda massor...

När man läser ansökningshandlingarna och äldre beslut förvånas man att Swerock, som har 150 anläggningar i landet, inte kan presentera ett underlag som innehåller någon uppmätt information. Varje anläggning har sannolikt gjort en årlig miljörapport med redovisning av data om vad som analyserats under det gångna året. Det hade varit mycket klädsamt att vi, som ska granska den sökta verksamheten, hade fått ta del av den samlade erfarenheten från dessa anläggningar som mätvärden, klagomål mm. Nu har vi i ett antal ansökningshandlingar, tidigare beslut, underlagsrapporter mm. – en samlad dokumentation där avsaknaden av mätvärden är pinsam.

Före start är det nödvändigt att ta vattenprover och analysera föroreningsmängderna av olika ämnen i recipienten så att man kan ge en nulägesbeskrivning som utgångspunkt i denna MKB. Analysen/redovisningen ska omfatta såväl ämnen som finns naturligt och en redovisning av ämnen som förväntas uppkomma genom tåktverksamheten. Det är inte halterna som är viktiga utan transporten av olika ämnen i det vatten som avleds. Höga halter i lite vatten kan vara samma mängd som låga halter i mycket vatten.

MMÖ Mål nr M 36-19 2020-06-12 har vidare slagit fast att: Utredningen ska inkludera månadsvis provtagning av utgående vatten från sedimentationsbassäng, vattendraget/bäcken strax innan utloppet i Tämnarån samt prov i Tämnarån (*anmärkning: i Swerocks ansökan motsvarar det diket som mynnar ut i Håtunaviken*) uppströms vattendragets/bäckens utlopp. Metaller som ska omfattas av provtagning och

ingå i utredningen är As, Pb, Cd, Cu, Cr, Hg, Ni och Zn. Därutöver ska klorid, suspenderat material, pH och TOC ingå samt näringsämnen fosfor och kväve, i form av totalfosfor respektive ammonium och totalkväve. Flödet ut från sedimentationsbassängen ska mätas kontinuerligt. Uppmätt halt och beräknad månatlig mängd av respektive parametrar, ska redovisas tillsammans med kartunderlag och en schematisk bild av vattenhanteringen.

Eftersom Länsstyrelsen (klagande) uttalar i målet (Mål nr M 36-19 2020-06-12, sid 67) att dagvatten från återvinningsverksamhet innehåller mer föroreningar och näringsämnen än dagvatten från en täkt, krävs det även en mer omfattande vattenprovtagning med fler parametrar än vid en renodlad täktverksamhet, för att bedöma om ytterligare rening av dagvattnet krävs.

MMÖ kom fram till att: Hantering av återvunnet material kommer också att skapa förorenat vatten. För delfraktionerna som är inkluderade i tillståndets masshantering av rivnings-, jord- och schaktmassor, ska utredningen inkludera en bedömning av dessa massors lakningsegenskaper och de mängder av metaller och näringsämnen som bedöms tillföras verksamhetsområdet och slutligen recipienten. Utifrån resultaten av provtagningarna ska utsläppens påverkan på recipienten bedömas.

MMÖ fortsätter (sid 3): Införda massori tillståndet till miljöfarlig verksamhet får inte ha en föroreningshalt eller utlakning som överstiger vad som med utgångspunkt i Naturvårdsverkets handbok ”Återvinning av avfall i anläggningsarbeten” (2010:1), tabell 4 som återges nedan, (*anmärkning: se domen*) medför mindre än ringa föroreningsrisk.

Swerock anger i ansökan att mängden ytvatten från verksamheten är max 53 l/s eller i miljöavgiftsberäkningar 502 m³/dygn (5,8 l/s). Man hänvisar till att man ska bygga sedimentationsdammar för att ta hand om kvävet i vattnet. Det saknas redovisning av halter och mängder av olika ämnen och reningseffekter.

Mälaren-Skofjärden och Skarven har klassificerats ha dålig ekologisk status (VISS). Utpekade stora föroreningskällor är jordbruk och hästgårdar, avloppsreningsverk och enskilda avlopp, deponier, förorenade områden samt atmosfärisk deposition (MKB sid 65). För Mälaren-Skofjärden och Skarven är miljö kvalitetsnormen *god ekologisk status 2033*, när problemen med övergödning ska vara lösta. Det målet kommer med största sannolikhet inte att nås.

Swerock medger att en viss förhöjning av mängden kväve troligen kommer att ske till diket efter sedimentationsdammen och till den därpå följande övriga vattenförekomsten WA12474823 och att kväve som inte tas upp av växtlighet eller hinner omvandlas till kvävgas kommer att kunna bidra till övergödning av sjöar och vattendrag nedströms tåkten (MKB sid 60 innan det når recipienten. (MKB kapitel 7.4, sid 60 ff)

Naturskyddsföreningen hävdar att det är ett felaktigt resonemang. Efter sedimentationsdammarna rinner det eventuellt* kväverika och förorenat vatten ut i diket genom jordbruksmark. Ett välkänt och allmänt problem i jordbruket är övergödning och läckage från jordbruksmark, framför allt av kväve. Lantbruket har under många år arbetat med åtgärder mot detta, bland annat gräsbevuxna skyddszoner vid diken, men problemet är inte löst. Varken marken eller växter kommer att ta upp kväve invid diket eftersom kväve inte kan tas upp när det sannolikt redan är överskott av kväve. Mikrobiell omvandling av kväve till kvävgas sker främst under varma perioder. Denitrifikation och växters metabolism är också temperaturberoende. Så länge förhållandet mellan kväve och fosfor är i balans (ca 10/1) sker reduktion av kvävehalten. Vid kväveöverskott tas kväve inte upp. Kvävet kommer att fortsätta ut i Mälaren-Skofjärdensystemet, Håtunaviken (SE661812-160232) som har dålig ekologisk status, vidare till Skarven mot Görvaln. Görvalns vattenverk står för vattenförsörjningen för hela norra Stockholm.

*Det saknas uppgifter som är nödvändiga för en bedömning.

Swerock hävdar också att tillskott av kväve är försumbart jämfört med det som kommer från jordbruket och att tåkten alltså inte påverkar vattenkvaliteten i ESKO-området. Bolaget hävdar också att även om allt kväve från tåkten skulle nå vattenförekomsten är tillförseln marginell jämfört med den totala kvävetillförseln till fjärden (MKB sid 66). Naturskyddsföreningen hävdar att man inte kan bedöma ovanstående påståenden utan uppgifter om ingångsdata, flöden, halter mm.

Eftersom normen god ekologisk status för Mälaren-Skarven till år 2033 har mycket svårt att uppnås är det desto viktigare att alla föroreningskällor reduceras.

Vid sprängning påverkas berg och ämnen som tillförs av högt tryck och temperatur. Naturskyddsföreningen saknar redogörelse i MKB:n för samtliga föroreningar och övriga ämnen som sprängningen lämnar efter sig och hur dessa ska tas om hand.

Naturskyddsföreningen saknar redogörelse över sedimenterat material i sedimentationsdammar. Vad händer med det sedimenterade materialet? Risk för kontaminering av grundvatten och ytvatten? Hur ska det tas om hand? Ska det grävas bort? Vilka föroreningar finns? Är det miljöfarligt avfall? Hur sker kontroller? Erfarenheter från andra anläggningar?

Swerock har byggt modeller för grundvatten. En modell måste verifieras vilket innebär att det måste finnas kunskap. Vilka grunddata har använts i modellen? Vilken kunskap om det aktuella området har använts? Naturskyddsföreningen anser att Swerock ska presentera fakta om vilka mätningar som har använts i modellerna för grundvatten. "Skit in – skit ut": Data som läggs in i modellen ska jämföras med data/resultat från befintliga anläggningar. Om resultaten är samstämmiga så är modellen okey. Om inte så är det "skit ut". I stället för att ge oss, som ska ta ställning till lagligheten i verksamheten, information direkt ämnar bolaget upprätta ett kontrollprogram för hela anläggningen som ska vara klart när anläggningen tas i drift. Sedan kanske tillsynsmyndigheten får veta, och kan då i bästa fall, korrigera med krav på reningsteknik eller andra efterhandsåtgärder. Det är oacceptabelt!

Detta underlag kokar soppa på en eller kanske två spikar och knuffar undan alla eventuella risker som i stort sett obefintliga. Det ligger nära till hands att tolka ansökan och MKB: Låt oss exploatera området, det blir inga problem, blir det problem så fixar vi det senare tillsammans med tillsynsmyndigheten som sällan är ett problem att komma överens med.

Villkor: om inte ansökan avslås yrkar naturskyddsföreningen att domen skjuts upp tills Swerock har presenterat en fullständig MKB där erforderliga undersökningar har redovisats och tillstånd eventuellt kan ges.

Naturskyddsföreningen vill påminna om att det är markavvattningsförbud i hela Stockholms län. *"Hela Stockholms län ingår i ett område där det är särskilt angeläget att våtmarker bevaras."* (ÖP 2010 sid 63 *Vattenplanering*)

Synpunkter på Swerocks redogörelse för påverkan på sumpmarkerna nära verksamhetsområdet

Naturskyddsföreningen har samma invändningar mot redogörelsen om sumpmarkerna och den grävda dammen som mot Swerocks redogörelse för påverkan på grund- och ytvatten ovan, det vill säga avsaknad av fakta.

Swerock har bedömt att ingen påverkan kommer att ske på de närliggande sumpmarkerna grund av ändrade grundvattenförhållanden. Men bolaget redovisar ingenting om risker med förorenat eller kväverikt ytvatten eller påverkan på den grävda dammen av förorenat/kväverikt grundvatten.

Planerad grund- och ytvattenbortledning kommer ske till närmast liggande sumpskog, markerad som 89255 i Figur 4. (Aktbilaga 70, sid 12). Den ligger helt inom påverkansområdet och delvis inom verksamhetsområdet. Område 89254 ligger innanför bedömt påverkansområde. Område 89257 benämns även som Lillmossen. Den ligger till största del utanför bedömt påverkansområde men vattnet från sedimentationsdammarna avleds genom kanten av Lillmossen. Lillmossen är utpekad som ESKO-område. Stormossen strax söder om Lillmossen är också utpekad som ESKO-område. Den nämns inte i sammanhanget.

Naturskyddsföreningen hävdar att en minskad ytvattentillförsel till den grävda dammen måste undvikas eftersom det påverkar groddjurens livsbetingelser. Det har gjorts flera fynd av Större och Mindre Vattensalamander och vanlig padda. större vattensalamander som är skyddad enligt 4§ i Artskyddsförordningen, mindre vattensalamander och vanlig padda som är skyddade enligt 6§ i Artskyddsförordningen. Minskad vattentillförsel hotar de fridlysta arterna. Även förorenat/kväverikt grundvatten kan sannolikt påverka deras livsbetingelser.

Swerock skriver att ytvatten till den grävda dammen kan komma att påverkas. Ytvattnet antas nå grundvattenmagasinet istället för att nå dammen. (Aktbilaga 70, sid 12).

Enligt den hydrologiska utredningen kommer det att ske en grundvattensänkning vid dammen, då verkar det ju märkligt att grundvattnet ska kompensera för minskat tillförde av ytvatten. I utredningen bedöms inte grundvattenberoende naturvärden (inklusive dammen) vara påverkade av verksamheten. På vad baseras den bedömningen? Det finns inget i källförteckningen som handlar om naturvärden. Så här står det vid bilden som redovisar sänkning av grundvattennivåerna, inklusive vid dammen (kapitel 6.3, sid 13):

"Visualiserad yta ska tolkas som att det inom detta område förutses finnas risk för förändring av grundvattenförhållanden i sådan utsträckning att det kan påverka och skada motstående intressen såsom brunnar och grundvattenberoende ekosystem". Men sist i dokumentet finns slutsatsen att ingen risk föreligger. Hur gör man som sagt den bedömningen?

Efterbehandling

I Swerocks efterbehandlingsplan står att området kan komma att efterbehandlas med hjälp av avbaningsmassor. Även massor från skyddsvallarna kan komma att användas. Naturskyddsföreningen undrar då varifrån materialet i skyddsvallarna kommer? Är det sprängsten från tåkten? Studier visar att lakförsök indikerar att kvarvarande kväve i sprängstensmassor är lättlakat, samt att urlakningen förefaller vara en snabb process (Håkansson, 2016: Kvävehalter i berg). Eftersom avrinningen går genom 9 km kvävepåverkat jordbruksområde samt ut i Mälaren-Skofjärden - som är starkt kvävepåverkad - måste hänsyn tas till denna urlakning av kväve, speciellt eftersom verksamheten är långvarig! Structor tar i sin rapport "Platsspecifik bedömning av haltkriterier för massor som används till efterbehandling av bergtäkt på fastigheten Kvarnibble 2:53, Upplands-Bro kommun" (aktbilaga 73) inte alls upp risken för kväveläckage trots att sprängningar kommer att utföras under lång tid. De skriver dessutom att "*en mindre del av nerderbörden kommer att infiltrera i efterbehandlingsmassorna innan det avleds som ytvatten.*

Detta innebär att man kommer kunna kontrollera kvalitet i avlett vatten under 25 år, vilket säkerställer att förväntade halter i vattnet kan säkerställas under lång tid". De visar således på att påverkan på omgivningen kan fortgå under mycket lång tid efter täktens avslutade verksamhet. Vem tar ansvar för att provta och hantera eventuellt kväveläckage 20 år efter verksamheten upphört? Kommer Swerock att ta det ansvaret? Enligt Naturvårdsverket (rapport 6501: Efterbehandlingsansvar, 2012) har det historiskt sett varit svårt att utdela ansvar för mänskliga aktiviteter som lett till förorenade områden. Naturvårdsverket skriver vidare att för att uppnå målsättningen med efterbehandling vid avslutad verksamhet krävs att åtgärder sker i högre takt än i dag. Detta pekar på att det kan vara svårt att utkräva ansvar vid en misslyckad efterbehandling. Mot bakgrund av detta läser Naturskyddsföreningen med stor oro ord som "erfarenhet", "antaganden" och "vid behov" i Swerocks ansökan. Om provtagning av föroreningshalter ska ske "under lång tid" men samtidigt "vid behov" och med kriterier som baseras på "erfarenhet" finns det risk att ansvaret för eventuella föroreningar i framtiden inte tas av verksamhetsutövarerna.

Naturskyddsföreningen kräver som villkor att en efterbehandlingsplan som preciseras i samråd med tillsynsmyndigheten formuleras innan verksamheten får tillstånd.

Förteckning över Naturskyddsföreningens medarbetares kompetens

Bo Hellberg – erfaren ornitolog som i stort sett dagligen besöker kommunen

Eva Grönlund – amatörmykolog med erfarenheter av naturinventeringar

Linda Irebrand – biolog med inriktning flora och svampar

Lara Pettersson – svampkonsulent med inriktning miljösvampar

Josefin Olsson - biogeovetare

Sten-Åke Carlsson – limnolog med 25 års miljöarbete statligt och regionalt, 25 år som miljökonsult inom vattenvård

Carin Enfors – naturvetare, hortonom med inriktning på jordbrukets miljöfrågor

Josia Hort, Miljöjurist, Naturskyddsföreningen

Bilaga 1: skärmdump från Swerocks hemsida

Bilaga 2 Pressmeddelande från Swerock

Carin Enfors

Ordförande Naturskyddsföreningen Upplands-Bro

Naturskyddsföreningen Upplands-Bro

c/o Carin Enfors

Ringuddsslingan 23

197 91 Bro

Tel: 070-536 26 15

carin.enfors@telia.com

Bilaga 1

SWEROCK

Vårt erbjudande

Hållbarhet

Projekt

Om oss

Kontakt

Våra konkreta miljömål

Konkretiserar vi de mål vi på Swerock satt upp ser de ut såhär:

År 2030 ska vi ha 50% lägre klimatpåverkan från betong (kg CO₂/m³)

År 2030 ska vi ha 50% lägre klimatpåverkan från ballast (kg CO₂/ton)

År 2030 ska vi ha övergått till fossilfri drift i processer, fordon och maskiner

Bilaga 2

2020-10-15

Swerock satsar på eldrivna transporter

I samarbete med Volvo Lastvagnar startar Swerock testkörning av helt elektriska transportlösningar för byggbranschen. Det innebär att vi kommer att köra en betongbil och en lastväxlare i daglig verksamhet under två års tid. Bilarna är framtagna för att möta ett växande krav på mindre buller och utsläpp, särskilt i känsliga storstadsområden. Det innebär ett stort steg mot mer klimatsmarta transporter.

Den eldrivna betongbilen kommer att utgå från Kållereds bergtäkt och bland annat leverera ECO-Betong™ till kunder i Göteborgsområdet, medan lastväxlaren främst kommer att köra interntransporter i bergtäkten samt till större infrastrukturprojekt i närområdet.

- Den här satsningen är ett viktigt steg för att uppnå klimatneutrala transporter och ligger helt i linje med våra miljömål. I Peabkoncernen ska vi ha en klimatneutral verksamhet år 2045, vilket betyder att vi vill uppnå netto noll utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Eftersom inrikestransporter står för ungefär en tredjedel av de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige, kan införandet av eldrivna lastbilar ha en betydande positiv påverkan, säger Elisabet Stadler, miljöchef för Peabkoncernen.

Vid användning av Volvos ellastbilar minskar koldioxidutsläppen med drygt 80 ton årligen per lastbil, räknat på 8 300 körda mil per år. Detta jämfört med en diesellastbil. Ellastbilarna ger inte heller några avgasutsläpp alls av kväveoxider eller partiklar.